

Huisartsen in actie tegen macht van zorgverzekeraars

‘De tijd is rijp voor verandering’

De regelgeving in de huisartsenzorg is te ver doorgeschoten en de macht van zorgverzekeraars is te groot. Dat vinden bijna 7900 huisartsen die het manifest *Het roer moet om* steunen. Jacques de Milliano, huisarts en mede-initiatiefnemer van het manifest, windt er geen doekjes om. “We gaan voor verandering. Als dat niet lukt, gaan we een beetje chaos veroorzaken.”

Welke zorgprofessional herkent het niet? Almaar toenemende administratieve taken, afspraken met zorgverzekeraars die jaarlijks veranderen en kwaliteitsindicatoren waarvan er steeds meer bij komen, met als gevolg meer bureaucratie en minder tijd voor de patiënt. De praktijkvoorbeelden uit het boekje *Help de dokter...*, die het actiecomité ‘Het roer moet om’ onder collega-huisartsen verzamelde, liegen er niet om. Neem de patiënt met artrose die zelf een spalk van 70 euro moest betalen omdat de huisarts haar niet had verwezen naar de reumatoloog, maar na telefonisch overleg met de specialist zelf de spalk had voorgeschreven. Zelfs na uitleg van de huisarts, met de toelichting dat de twee zorgprofessionals op deze manier zelfs geld hadden bespaard – een verwijzing naar de tweede lijn was uiteraard veel duurder geweest dan de spalk – bleef de zorgverzekeraar bij zijn standpunt. En zo staat het boekje vol met ontstellende voorbeelden. Niet voor niets heeft het actiecomité de steun van bijna 7900 huisartsen (ongeveer driekwart van de totale beroepsgroep) en nog eens ruim 18.000 sympathisanten. Zelfs de minister van VWS, Edith Schippers, gaf vorige maand tijdens

een pittig debat tussen huisartsen, zorgverzekeraars, politici en andere stakeholders toe dat huisartsen terecht kritiek hebben op de negatieve effecten van de marktwerking in de eerstelijnszorg. Ook was Schippers bereid om met betrokken partijen hierover in gesprek te gaan.

De houding van de minister tijdens het debat stemde huisarts Jacques de Milliano positief. Want het actiecomité heeft een strikte deadline gesteld voor zijn plannen: op 1 oktober moeten de toezeggingen die de zorgverzekeraars, het ministerie van VWS en LHV en NHG tijdens het debat met elkaar hebben gemaakt, vertaald zijn in concrete afspraken. De eisen zijn duidelijk: de eerstelijnszorg moet uit de Mededingingswet verdwijnen, de bureaucratie moet met 50 procent worden verminderd en het verzamelen van – in de ogen van de huisartsen vaak onnodige – kwaliteitsinformatie zou niet bij zorgverzekeraars moeten liggen. Voor de toelichting op deze eisen heeft het actiecomité harde woorden gekozen. ‘Ik word met mijn collega-huisartsen uit elkaar gedreven door de Autoriteit Consument & Markt. De beroepsorganisaties zijn met de Mededingingswet vleugellam en monddood gemaakt’, zo luiden de eerste twee zinnen van het manifest. Negeren zorgverzekeraars en politiek deze eisen, dan zal de kwaliteit van de >

‘Zorgverleners zijn de uitvoerders van zorgverzekeraars’

> huisartsenzorg op termijn worden bedreigd, zo stellen de actievoerende huisartsen. “Natuurlijk moet de zorg op kwaliteit worden gecontroleerd, maar inmiddels is er sprake van een oerwoud aan regels”, aldus De Milliano. “Als iets goed loopt, dan kun je met al die controles stoppen. Je kunt in een tuin ieder jaar meer planten zetten, maar je moet ook wieden, ruimte scheppen. Dat gebeurt in ons huidige stelsel niet. Met als gevolg meer en meer administratieve belasting, waardoor er steeds minder tijd voor de patiënt is. Dit betekent automatisch dat je als huisarts minder kwaliteit kunt leveren. Uiteindelijk zal dit de huisarts demotiveren en zal hij misschien wel afhaken.”

Curriculum vitae

Jacques de Milliano (1955)
Geboren in Oostburg

1974-1982 geneeskunde, Universiteit van Leuven

1980-1981 co-schappen ziekenhuis Middelheim in Antwerpen, ziekenhuis Antoniushove in Leidschendam en Hospital Mustapha in Algerije

1981-1982 tropische geneeskunde, Universiteit van Antwerpen

1983 arts in Tsjaad namens Artsen zonder Grenzen

1983-1985 assistent interne geneeskunde Mariastichting in Haarlem

1984-1997 mede-oprichter, voorzitter en algemeen directeur Artsen zonder Grenzen Nederland

1989-1991 business administration Nyenrode Universiteit

1998 Tweede Kamerlid CDA

2002-heden huisarts in huisartsenpraktijk Nassaulaan in Haarlem

2002-2005 mede-oprichter en voorzitter Resto Vanharte

2015 bestuurslid Artsen zonder Grenzen

Cijferfetisjisme

De Milliano merkt het ook in zijn eigen praktijk in Haarlem. “Ik kan het persoonlijk goed organiseren omdat onze praktijkondersteuner veel overneemt, maar je ziet de berg administratieve verplichtingen elk jaar groeien. Je hebt als huisarts een batterij ondersteunend personeel nodig om het allemaal voor elkaar te krijgen.” Kwaliteitsindicatoren zijn volgens De Milliano puur cijferfetisjisme, ‘gegrond op wantrouwen richting de professie’. “De onzinnige hoeveelheid formulieren en afvinklijstjes die we moeten invullen, is onvoorstelbaar. Het is goed dat zorgverzekeraars informatie over de kwaliteit van zorg willen, maar vier pagina’s invullen over een patiënt die wil stoppen met roken, lijkt me niet heel efficiënt. Of neem het principe doelmatig voorschrijven en de invloed die de zorgverzekeraar daarop heeft. Een lage dosering antidepressiva kan gebruikt worden om een patiënt die slaapmiddelen gebruikt daarvan af te helpen. Dan schrijf je als huisarts voor korte tijd een lage dosis antidepressiva voor, maar volgens de zorgverzekeraar is dit niet doelmatig, want antidepressiva schrijf je normaliter minstens zes maanden voor. Dit beïnvloedt onze doelmatigheidsscore in de praktijk, waarmee ik tegelijkertijd mijn collega’s binnen het farmacotherapeutisch overleg dupeer. Op basis van onze gezamenlijke score ontvangen we namelijk een prestatiebeloning. En dus kan ik het volgens de zorgverzekeraar maar beter op oxazepam houden.”

De huisartsen hekelen de invloed die zorgverzekeraars op hun praktijkvoering hebben. “Feitelijk hebben de zorgverzekeraars het voor het zeggen”, stelt De Milliano. “Zorgverleners zijn uitvoerders van de zorgverzekeraars en kunnen niet meer terugvallen op hun inhoudelijke kwaliteit. De gelijkwaardigheid tussen huisartsen en zorgverzekeraars is weg.” Dat ondervond De Milliano en een aantal collega-huisartsen in de regio Kennemerland eind vorig jaar aan den lijve toen zij de jaarlijkse contractonderhandelingen met de zorgverzekeraars voerden. “Het wilde maar niet vlotten met de onderhandelingen. Toen zijn we met een aantal huisartsen de WhatsApp-groep ‘Huisarts in actie’ gestart om te polsen hoe collega’s het contact met zorgverzekeraars ervoeren. Een meerderheid bleek de voorgelegde contracten niet te zien zitten.” De huisartsen besloten zich in een actiegroep te verenigen om zo gezamenlijk de onderhandelingen aan te gaan. “Op donderdag stuurden we onze eisen aan de verzekeraar en op dinsdag zaten we ineens met de bestuurstop aan tafel. Alle punten werden geaccordeerd, terwijl ze in individuele onderhandelingen onbespreekbaar waren.” Dit werd het Spaarnedamakkoord. De voorloper van het manifest *Het roer moet om*.

Niveau van autodealers

Volgens De Milliano is het systeem van samenwerking in de eerste lijn gericht op versnippering en concurrentie. “De Autoriteit Consument & Markt heeft een centrale rol gekregen en plaatst huisartsen op hetzelfde niveau als autodealers, maar de gezondheidszorg zit nou eenmaal anders in elkaar. Wij willen dat samenwerken mogelijk wordt, zonder dat dat wordt gezien als kartelvorming. Nu konden wij alleen gezamenlijk de onderhandelingen met de verzekeraar aangaan, omdat we een actiegroep hadden geformeerd. We kunnen moeilijk elk jaar voor de onderhandelingen gaan actievoeren.” De huisartsen zouden daarom het liefst zien dat de eerstelijnszorg uit de Mededingingswet verdwijnt. Maar daarover was minister Schippers tijdens het debat medio juni duidelijk: dat zou geen oplossing zijn. Schippers gaf wel toe dat zorgverzekeraars niet in staat zijn om met tientallen huisartsen in verschillende regio’s te onderhandelen en de positie van huisartsen in die onderhandelingen ongelijkwaardig is. Het huidige systeem zou volgens haar op specifieke onderdelen gewijzigd kunnen worden om de bestaande problemen op te lossen.

Genoeg dus om met elkaar over in gesprek te gaan. Belangrijk is volgens De Milliano dat er geen achterkamerdiscussie wordt gevoerd. “We

eisen van alle partijen een publieke reactie, ons doel is om een open discussie te voeren. De initiatiefnemers van de actiegroep willen niet op de stoel van de Landelijke Huisartsen Vereniging zitten. Wat we wel willen, is signaleren en vaststellen wat er speelt.”

De praktijkvoorbeelden die de huisartsen in de publicatie *Help de dokter...* hebben verzameld, zullen voor veel meer zorgprofessionals tot de verbeelding spreken. Toch ziet De Milliano niet gebeuren dat het huisartsenmanifest zorgbreed wordt getrokken. “We worden inderdaad aan alle kanten benaderd, maar vooralsnog doen we daar niets mee. Ons mandaat is ons manifest, wij hebben geen mandaat namens de psychologen of de fysiotherapeuten. Wij kennen het speelveld waarover we praten en willen ons niet als bestuurders opstellen. We willen laten weten dat dit de diagnose van onze patiënt is en dat we graag een andere therapie willen inzetten”, verwoordt De Milliano heel toepasselijk. “Want er is veel meer aan de hand dan gedacht, er moet breder naar de patiënt worden gekeken. Gelukkig begint iedereen zich te realiseren dat we in een kafkaiaans labyrint terecht zijn gekomen.”

Hoe verstrikt de huisartsen zich ook in dit ‘kafkaiaans labyrint’ voelen, bij De Milliano gaat het bloed overduidelijk sneller stromen van zijn aandeel in het actiecomité. Naast zijn studie geneeskunde en specialisatie tropeneeskunde voltooide de huisarts de opleiding bedrijfskunde aan Nyenrode. In de jaren tachtig zette hij de Nederlandse tak van Artsen zonder Grenzen op en in de jaren negentig had hij een kortstondige politieke carrière. “Ik heb het artsenvak daarom altijd ook vanuit het perspectief van de bestuurder kunnen bekijken. Maar met de voeten in de klei staan is mijn drijfveer. Bij Artsen zonder Grenzen zaten destijds ook allemaal bestuurders die uit het vak kwamen. De college-huisartsen met wie ik in februari het initiatief nam tot het actiecomité – Peter de Goof en Bart Meijman – hebben in het verleden ook bij Artsen zonder Grenzen gezeten. Toen wij begin dit jaar met elkaar om de tafel zaten, begreep ik onmiddellijk waar onze gezamenlijke klik vandaan kwam. Aan de ene kant hebben we een beetje een activistisch uitgangspunt, aan de andere kant zijn we in staat om zorgverzekeraars op de inhoud aan te spreken.”

Kille vrieskou

Het maatschappelijke aspect in de discussie is voor het actiecomité de belangrijkste drijfveer, aldus De Milliano. “Er is een groep huisartsen die zegt: ‘Het zal mijn tijd wel duren’. De andere groep vindt het zo’n mooi vak dat ze zich niet

‘Er is een gevoel van onbehagen dat bestuurders de maatschappij hebben overgenomen’

willen laten afpakken. Ook voor de patiënt. Er is een breder gevoel van onbehagen dat bestuurders en bureaucratie de maatschappij hebben overgenomen. Niet alleen in de gezondheidszorg, kijk ook maar naar de banken. Ik denk dat de tijd rijp is om er iets aan te doen. We hebben een enorme power in de beroepsgroep gemobiliseerd. Terwijl onze doelstelling was om 10 tot 15 procent van de huisartsen mee te krijgen. Dan hadden we ons manifest al een succes gevonden. We gaan uiteraard voor verandering. Als dat lukt, wordt het een zachte winter. Zo niet, dan krijgen we kille vrieskou. Dan zullen we als huisartsen een beetje chaos veroorzaken en niet meegaan in de contractvoorstellen. Maar ons uitgangspunt is dat we er samen uitkomen. Daar is ons manifest op gericht.” <

Op 10 juni organiseerden VvAA en LHV onder leiding van VvAA-bestuurslid Willem Veerman een debat over de huisartsenzorg in de Rode Hoed in Amsterdam.